Pracovná skupina pre výskum a inovácie, 16. marca 2021

Pracovná skupina pre výskum a inovácie, 16. marca 2021

Zhrnutie správy zo zasadnutia:

Predsedal Daniel Rossi (IT, Confagricoltura), ktorý bol aklamačne zvolený za predsedu skupiny. Na miesto podpredsedov boli aklamačne zvolení Wictoria Bondessonová (SE, LRF) a Klaas Johan Osinga (NL, LTO).

Prehľad najnovších aktivít a budúcich priorít týkajúcich sa výskumu a inovácií

a) Horizont Európa

Sekretariát predstavil aktuálnu situáciu, európske inštitúcie dosiahli 11. 12. 2020 politickú dohodu o tomto rámcovom programe a stanovili jeho rozpočet vo výške 95,5 mld. EUR vrátane 5,4 mld. EUR z nového fondu Next Generation EÚ. Európska komisia dňa 15. 3. 2021 predstavila Strategický plán vykonávania programu Horizont Európa na obdobie 2021-2024. Cieľom programu je zaistiť účinné rozhranie medzi prioritami politiky EÚ a programovými činnosťami a výskumnými a inovačnými projektmi financovanými z programu Horizont Európa. Program podporí ciele digitálnej transformácie a udržateľnosti v zdravotníctve, vzdelávaní, výrobe, energetike, mobilite, poľnohospodárstve a potravinárskych systémoch. Program sa zameria aj na prenos rozvinutých znalostí a inovatívnych riešení do reálnych prostredí, kde môžu mať konkrétne dopady a prínosy pre občanov. Obsahuje 15 oblastí dopadu, 32 očakávaných dopadov a 6 tematických klastrov: 1 – Zdravie, 2 – Kultúra, kreativita, inkluzívna spoločnosť, 3 – Občianska bezpečnosťv spoločnosti, 4 – Digitálna oblasť, priemysel, vesmír, 5 – Klíma, energetika, mobilita, 6 – Potraviny, biohospodárstvo, prírodné zdroje, poľnohospodárstvo a životné prostredie. Pre poľnohospodárstvo je dôležitý práve 6. klaster, ktorý by mal prispieť k urýchleniu prechodu k udržateľným činnostiam za účelom dosiahnutia klimatickej neutrality do roku 2050.

Novým prvkom budú tzv. misie – portfóliá aktivít naprieč odbormi s merateľnými cieľmi, u ktorých sa predpokladá väčší celkový dopad na vedu, technológie a spoločnosť než pri jednotlivých projektoch. Budú realizovať v 5 oblastiach: Adaptácia na zmenu klímy vrátane spoločenských zmien, Zdravé oceány, moria a vnútrozemské vody, Klimaticky neutrálne a chytré mestá, Zdravá pôda a potraviny, Rakovina. Komisia vyhlási 12. 5. 2021 otvorenú výzvu na predkladanie projektov zameraných na konkrétne potreby každej z týchto 5 misií a 2 horizontálne výzvy na riešenie spoločných problémov. Termín na podanie návrhov je aktuálne stanovený na 2. 9. 2021.

Na dosiahnutie väčšej efektivity a dopadu pri napĺňaní politických cieľov EÚ došlo k racionalizácii a redefinovaniu európskych partnerstiev. V rámci 6 klastrov je navrhnutých 8 európskych partnerstiev, kandidáti na partnerstvo sú uvedení na webe Komisie.

b) SCAR-AE

Európska komisia navrhla vznik partnerstva pre agroekológiu v júni 2019, pretože agroekológia môže prispieť k riešeniu problémov v oblasti klímy, biodiverzity, životného prostredia a hospodárstva.

Stály výbor pre poľnohospodársky výskum (SCAR) zriadil novú strategickú pracovnú skupinu pre agroekológiu (SWG-AE), ktorá bude v úzkej koordinácii s členskými štátmi, zúčastnenými stranami a 2 prebiehajúcimi projektmi Horizont 2020 ALL-READY a AE4EU zodpovedná za vypracovanie návrhu partnerstva pre agroekológiu. Skupina bude mať 3-ročný mandát, termín začiatku partnerstva sa predpokladá v 2023-2024.

c) FACCE-JPI

FACCE-JPI je spoločná programová iniciatíva 28 európskych a medzinárodných organizácií týkajúcich sa poľnohospodárstva, zaisťovania potravín a prispôsobovania sa zmene klímy. K iniciatíve sa v roku 2021 pripojilo 14 organizácií, napr. CEJA, Farm Europe, WWF, BiodivERsA, Agroecology Europe, EEA, EIT Food, ERIAFF, EUFIC, FiBL Europe.

d) ETP Plants

Európska technologická platforma „Plants for the Future“ združuje zúčastnené strany pre odvetvia rastlín z mnohých priemyslov, akademickej obce a poľnohospodárskej komunity. Člen Copa a Cogeca (SE reprezentant Kjell Ivarsson) je aktuálne členom predsedníctva pracovnej skupiny pre udržateľné poľnohospodárstvo, vytvorenej v roku 2019. Tá sa zameriava na 3 hlavné oblasti: Inovatívne poľnohospodárske systémy, Odolné produkčné ekosystémy a Dáta v poľnohospodárstve.

V diskusii Kjell Ivarsson upozornil, že činnosť tejto skupiny nie je v rozpore so živočíšnou výrobou v EÚ, ale usiluje sa o posilnenie produkcie rastlinných proteínov na potraviny a krmivá, pretože EÚ je aktuálne závislá od dovozov krmív. Predmetom diskusií je aj obehové biohospodárstvo, pri ktorom treba upozorňovať aj na problémy spôsobené dovozmi z tretích krajín. Odporučil, aby výzvy a prínosy rámcového programu Horizont Európa boli zahrnuté aj do rokovaní komoditných pracovných skupín, pre ktoré je zložité zamerať sa na výskumné projekty.

IE reprezentant upozornila na iný spôsob práce pracovnej skupiny než je to pri komoditných pracovných skupinách, ktoré musia pripravovať lobbistické akcie a reagovať na legislatívne návrhy EÚ. Je preto potrebné komoditné pracovné skupiny viac zapojiť do problematiky výskumu a inovácií, aby mohli farmári konkrétne výsledky využiť na svojich farmách.

Sekretariát navrhol, že zorganizuje interné rokovanie členov sekretariátu na prerokovanie lepšieho zdieľania informácií naprieč skupinami a ďalej informoval o nadchádzajúcich akciách:

- semináre EIP-AGRI: Smerom k uhlíkovo neutrálnemu poľnohospodárstvu

  (24.-25. 3. 2021),
  Zdravé pôdy pre Európu: udržateľné riadenie prostredníctvom znalostí a praxe (13.–14. 4. 2021)

- Zelený týždeň EÚ 2021 (31. 5.- 4. 6. 2021)
- Európske dni pre výskum a inovácie (23.- 24. 6. 2021)
- webinár platformy INNOSETA (12. 4. 2021)

Prezentácia platformy SMARTCHAIN

Jej hlavným cieľom je podporiť a urýchliť prechod k spoločným krátkym dodávateľským reťazcom potravín a prostredníctvom konkrétnych akcií a odporúčaní zaviesť nové robustné obchodné modely a inovatívne praktické riešenia, ktoré zvýšia konkurencieschopnosť a udržateľnosť poľnohospodársko-potravinárskeho systému EÚ. V apríli/máji 2021 sa bude konať 2. kolo workshopov, sekretariát rozošle pozvánky emailom.